Ιθαγενείς & Καθρεφτάκια στον 21ο αιώνα: Ιστορίες από το Μεξικό μέχρι την Ήπειρο

Ιστορία πρώτη

Η νέα αριστερή κυβέρνηση του Andrés Manuel López Obrador στο Μεξικό απειλεί την ίδια την ύπαρξη της ζαπατιστικής αυτονομίας και των ιθαγενικών κοινοτήτων, την υλική και άυλη πολιτιστική κληρονομιά των Μάγιας, ένα περιβάλλον απίστευτης βιοποικιλότητας και ύψιστης σημασίας για τη φυσική ισορροπία σε ένα μεγάλο τμήμα της χώρας. Προχωρά στην επιβολή αναπτυξιακών προγραμμάτων όπως ο σιδηρόδρομος «Το Τρένο Μάγια», ο βιομηχανικός διάδρομος Corredor Transístmico (που προϋποθέτει την ένωση Ατλαντικού – Ειρηνικού μέσω ενός μεγάλου αυτοκινητόδρομου) και το PROARBOL (σχέδιο δενδροφύτευσης ενός εκατομμυρίου εκταρίων της ζούγκλας Λακαντόνα με χωροκατακτητικά και εμπορεύσιμα δέντρα). Πρόκειται για προγράμματα που για τους ζαπατιστικούς και ιθαγενείς λαούς σημαίνουν αρπαγή της γης τους, λεηλασία της με σκοπό το κέρδος, καταστροφή των δομών τους, επιστροφή στην προηγούμενη «τάξη πραγμάτων» και θάνατο.

Αυτή η άγρια επέλαση της καπιταλιστικής Λερναίας Ύδρας –στην πρώτη φάση της– ενδύεται τον μανδύα της προόδου, της ανάπτυξης και της καταπολέμησης της φτώχειας, χρησιμοποιεί «δημοκρατικά» μέσα όπως οι διαβουλεύσεις και τα δημοψηφίσματα σε μια απόπειρα χειραγώγησης του λαού, επιδιώκοντας στην ουσία, μέσω της ψήφου του, να νομιμοποιήσει τους σχεδιασμούς της. Με τελετουργικά -υπό το άπλετο φως της δημοσιότητας- παρωδεί και ευτελίζει τις ιθαγενικές παραδόσεις.

Οι καμπάνιες που ενορχηστρώνονται στηρίζουν τη ρητορική τους στο κούφιο ενδιαφέρον του κράτους για τις πιο υποβαθμισμένες περιοχές της χώρας, τάζοντας προσχηματικά ευημερία και

αποσιωπώντας τις πραγματικές σκοπιμότητες τέτοιων γιγαντιαίων «επιχειρήσεων», που σε κανένα μέρος του πλανήτη δεν σχεδιάστηκαν παρά μόνο για τα κέρδη του μεγάλου υπερεθνικού κεφαλαίου. Από κοντά, «πρόθυμα» ΜΜΕ και τα απαραίτητα για τη «βρωμοδουλειά» think tank που με τη χρήση μέσων κοινωνικής δικτύωσης επιδίδονται σε μια εκστρατεία κατασυκοφάντησης, απαξίωσης, πολιτικής και ηθικής απομόνωσης του αγώνα και των οργάνων των Ζαπατίστας. Φυσικά δεν λείπουν οι «παραδοσιακές» και δοκιμασμένες μέθοδοι που περιλαμβάνουν από επιθέσεις παραστρατιωτικών ομάδων μέχρι ευθείες απειλές χρήσης των στρατιωτικών δυνάμεων και της εθνοφυλακής σε συνθήκες τεχνητής έντασης οι οποίες, ως γνωστόν, καθιστούν «αναγκαία» την παρέμβαση του κράτους.

Η απάντηση του EZLN δια στόματος του εκπροσώπου του, του Εξεγερμένου Υποδιοικητή Moisés, είναι ξεκάθαρη και ανυποχώρητη: «Δεν θα παραδοθούμε». Απευθυνόμενος -κατά τον εορτασμό της 25ης επετείου από την έναρξη του πολέμου ενάντια στη λήθη- στις χιλιάδες εξεγερμένες και εξεγερμένες πολιτοφύλακες, στις ζαπατιστικές βάσεις στήριξης, στις ζαπατιστικές αρχές και στους διοικητές και στις διοικήτριες προειδοποίησε τον νέο διαχειριστή του «τσιφλικιού» και το κόμμα του: «Μόνοι θα υπερασπιστούμε ό, τι έχουμε χτίσει, ακόμα κι αν χρειαστεί να πολεμήσουμε».

Οι Ζαπατίστας επαναλαμβάνουν: «Όσο κι αν προσπαθήσουν να μας ταπεινώσουν με τις κατασταλτικές τους δυνάμεις, όπως την εθνοφυλακή, δεν θα πάψουμε να υπερασπιζόμαστε τη μάνα γη, γιατί σε αυτή γεννηθήκαμε, σε αυτή ζούμε και εκεί θα πεθάνουμε. Και να ξέρουν ότι σε αυτά τα εδάφη των εξεγερμένων αντρών και γυναικών δεν παραδινόμαστε, δεν ξεπουλιόμαστε, δεν υποτασσόμαστε και, κυρίως, δεν προδίδουμε το αίμα, τη ζωή και τον θάνατο των συντρόφων που έπεσαν στον αγώνα». (Παράνομη Επαναστατική Ιθαγενική Επιτροπή, 31 Δεκέμβρη 2018).

Ιστορία δεύτερη

Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ (Συνασπισμός της Ριζοσπαστικής Αριστεράς)

συμφώνησε με μεγάλους ενεργειακούς ομίλους σε ένα γιγαντιαίο πρόγραμμα εξόρυξης πετρελαίου και φυσικού αερίου: το 1/3 της στεριάς και της θάλασσας της χώρας χαρακτηρίστηκε εύγλωττα «οικόπεδα», και αυτά παραχωρήθηκαν στις εταιρείες μέσω μακροχρόνιων συμβάσεων, που περιλαμβάνουν πριν την ίδια τη διαδικασία μια σειρά ερευνητικών γεωτρήσεων ο σχεδιασμός των οποίων προβλέπεται να ολοκληρωθεί μέσα στο 2019. Έτσι, ξεκίνησαν οι ερευνητικές γεωτρήσεις στην Ήπειρο για να ακολουθήσει η Αιτωλοακαρνανία, η ΒΔ Πελοπόννησος, το Κατάκολο, ο δυτικός Πατραϊκός, το Ιόνιο και οι θάλασσες νότια και νοτιοδυτικά της Κρήτης.

Η ρητορική, και στην περίπτωση αυτή, αφορά την «επόμενη μέρα», τη «μεταμνημονιακή» Ελλάδα που –μέσα από «πράσινες» πολιτικές– προστατεύει το περιβάλλον προνοώντας για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών της με τους φιλικούς προς αυτό σχεδιασμούς της. Με όχημα την ανάπτυξη «αναβαθμίζει» τον γεωπολιτικό της ρόλο, κερδίζει θέση-κλειδί για τον έλεγχο ενεργειακών πόρων και δρόμων και προφανώς ως αριστερός διαχειριστής της εξουσίας θα μεριμνήσει ώστε κάποια από τα οικονομικά οφέλη (αμφίβολου ύψους μισθώματα και φόροι) που θα προκύψουν να φτάσουν και στην κοινωνία… Μέχρι τότε νέες θέσεις εργασίας (γενικώς) και μπόλικη εθνική περηφάνια (ειδικώς) για το χώμα που πατάμε και τη θάλασσα που μας περιβάλλει και τους μάνατζερ που ως κυβερνήσεις δημοκρατικά εκλεγμένες τα λανσάρουν στη διεθνή οικονομική (και όχι μόνο) πιάτσα.

Πίσω από τα καθρεφτάκια η γυμνή αλήθεια: διεθνείς έρευνες και στατιστικές σε ανάλογες περιπτώσεις αποκαλύπτουν υποβάθμιση του περιβάλλοντος και -συναφείς με αυτήν την εξέλιξη- ασθένειες, οικονομικό μαρασμό από την καταστροφή παραδοσιακών κλάδων ανθρώπινης δραστηριότητας (γεωργία, κτηνοτροφία, μελισσοκομία, αλιεία, τουρισμός) και την απώλεια των συνδεδεμένων με αυτές θέσεων εργασίας, κύματα μετανάστευσης. Στις συνήθεις «παράπλευρες απώλειες» (τοξικά αέρια και απόβλητα, ρύπανση του υδροφόρου ορίζοντα και του νερού των θαλασσών, αποψίλωση δασών, βίαιη παρέμβαση στο φυσικό ανάγλυφο

των περιοχών και αποψίλωση των δασών με ό, τι αυτό συνεπάγεται, ενίσχυση της σεισμικής δραστηριότητας σε περιοχές με ήδη υψηλή σεισμικότητα) προστίθεται αναπόφευκτα και ο αυξημένος κίνδυνος «ατυχημάτων» κατά τις εξορύξεις, με επιπτώσεις που στην πλειονότητά τους είναι μη αναστρέψιμες για το περιβάλλον.

Οι δείκτες ανεργίας, οικονομικής ανισότητας, διαφθοράς και βίας καταδεικνύουν την αποσάρθρωση του κοινωνικού ιστού και η δημοκρατία σε τέτοιες συνθήκες, ως είθισται, τα μαζεύει και πάει αλλού, στη δική μας περίπτωση μακριά «από τη χώρα που τη γέννησε».

Οι πρώτες μαζικές αντιστάσεις των κατοίκων στα δικά μας «οικόπεδα» συνοδεύονται από ένταση της προπαγάνδας της άλλης πλευράς αλλά και συστηματική απόπειρα εξαγορασμού συνειδήσεων μέσω της απεύθυνσης σε αυτοδιοικητικούς θεσμούς και τοπικούς φορείς (χορηγίες σε φεστιβάλ, εκδηλώσεις και πολιτιστικές δραστηριότητες, διανομή σχολικού υλικού σε φτωχούς μαθητές…). Και για να μην ξεχνιόμαστε, υπάρχουν πάντα και οι πατροπαράδοτες μέθοδοι στοχοποίησης και εκφοβισμού ανθρώπων από τις τοπικές κοινωνίες που δεν εθελοτυφλούν, δεν επαναπαύονται, δεν εξαγοράζονται, αλλά εναντιώνονται συλλογικά και με διαφανείς δημοκρατικές διαδικασίες.

Είναι άλλωστε χαρακτηριστική η περίπτωση του περιφερειάρχη Ηπείρου Α. Καχριμάνη στη διάρκεια διαμαρτυρίας συλλογικοτήτων σχετικά με συμβάντα παρενόχλησης και εκφοβισμού από κράτος και εταιρείες: αρχικά αρνήθηκε οποιαδήποτε ευθύνη για τα περιστατικά (παραμένει ατυχής σύμπτωση το γεγονός ότι με την επίσημη ιδιότητά του έχει γνωμοδοτήσει υπέρ της εκμετάλλευσης). Ωστόσο, στη συνέχεια της αντιπαράθεσης δήλωσε ότι «οι έρευνες γίνονται για το καλό της πατρίδος», ότι οι διαμαρτυρόμενοι «δεν είναι πολίτες, δεν είναι τίποτα» και ότι εργάζονται για «ξένα συμφέροντα». Και έτσι είναι: εκεί που αρχίζουν τα συμφέροντα της εταιρείας, τελειώνουν όχι μόνο τα συμφέροντα αλλά και τα δικαιώματα των κατοίκων.

Οι «από κάτω» και των δύο ιστοριών γνωρίζουμε ότι η επίθεση του καπιταλισμού στη φύση και στην ανθρωπινότητα δεν έχει σύνορα: από τις Σκουριές μέχρι τη Λευκίμμη, από την Ήπειρο και το Ιόνιο μέχρι τις Κυκλάδες και την Κρήτη, οι συλλογικοί αγώνες μάς συνδέουν διατρέχοντας την απόσταση που μας χωρίζει από τους εξεγερμένους της Τσιάπας. Ο αγώνας για γη και ελευθερία είναι κοινός και η πιο αποτελεσματική αλληλεγγύη είναι η διάχυση των αντιστάσεων σε όποιο μέρος της γης πατάνε τα πόδια των αντιστεκόμενων αξιοπρεπών ανθρώπων.

Δεν σωπαίνουμε, δεν συναινούμε, είμαστε απέναντί τους!

Αυτή είναι η βούλησή μας, αυτή και η απόφασή μας.

ΟΙ ΖΑΠΑΤΙΣΤΑΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΟΙ, ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΕΣ!

ΠΗΓΗ